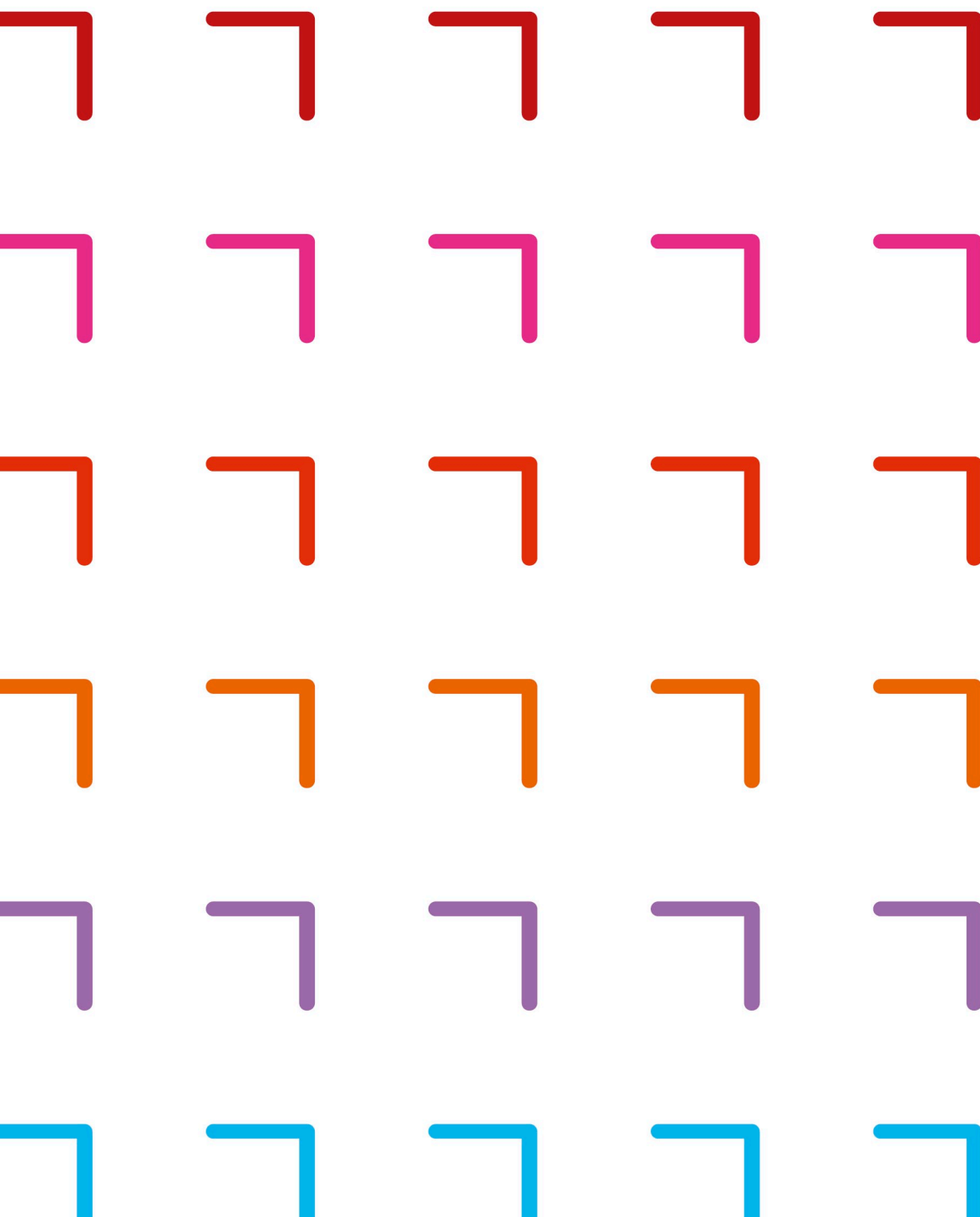

ADVIES 199B
BELEIDSNOTA 2014-2019
WERK, ECONOMIE,
WETENSCHAP & INNOVATIE
18 DECEMBER 2014

ADVIES 199B
BELEIDSNOTA 2014-2019
WERK, ECONOMIE,
WETENSCHAP EN
INNOVATIE
18 DECEMBER 2014

INHOUD

EXECUTIVE SUMMARY

SITUERING

ADVIES

1. **WERK, ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE IN ÉÉN PORTEFEUILLE EN ÉÉN BELEIDSNOTA**
2. **RESOLUUT INZETTEN OP W&I EN AANHOUDEN 3%-NORM (INDICATIEVE MEERJARENBEGROTING)**
  - 2.1. Toelichting
  - 2.2. Advies
3. **ZET EEN LANGETERMIJNVISIE NEER EN KIES VOOR SPEERPUNTEN / STRATEGISCHE CLUSTERS**
4. **CREËER MEERWAARDE DOOR SAMENWERKING EN CO-CREATIE TE INTENSIVEREN**
5. **KIJK OVER DE GRENZEN VAN VLAANDEREN**
6. **ZET IN OP TALENT**
  - 6.1. STEM
  - 6.2. Strategie onderzoeksloopbanen
7. **KOESTER DE FUNDAMENTEN VAN HET W&I-SYSTEEM**
  - 7.1. **Versterk de wetenschapsbasis**
    - 7.1.1. Besparingen hoger onderwijs
    - 7.1.2. Hervorming financiering hoger onderwijs (beleidsnota onderwijs)
  - 7.2. **Versterk de innovatiebasis**
  - 7.3. **Investeer in onderzoeksinfrastructuur**
8. **CREËER EEN EFFICIËNT EN GEÏNTEGREERD 'GOVERNANCE'-KADER**
  - 8.1. Rationaliseer het vlaamse w&i-landschap
  - 8.2. Transversaal handelen
9. **BLIJVEN INZETTEN OP BELEIDSADVIEZEN**

EXECUTIVE SUMMARY

The Flemish Council for Science and Innovation (VRWI) has compared the 'Policy Memorandum Work, Economy, Science and Innovation (WEWI) 2014 – 2019' to the messages of its own 'Memorandum 2014-2019: Science and Innovation. Jointly building our future' (November 2013).

1. Work, Economy, Science and Innovation in one ministerial portfolio and one policy memorandum

The VRWI finds positive that Economy, Science and Innovation (EWI) have been put under the responsibility of one minister, as this opens up opportunities to pursue a more integrated policy. The fact that the minister moreover incorporated the policy domain work in the document, also is supported by the VRWI, although the link between innovation, economic growth and job creation could have been elaborated further.

2. Resolutely draw the card of science and innovation and maintain the 3% target

It is to be applauded that, despite the budgetary constraints, the Flemish Government resolutely opts to focus on Economy, Science and Innovation and reaffirms pursuing the 3% target for R&D investment by 2020 (of which 1% public R&D investment). To this end, the Flemish Government sets an ambitious budgetary growth path. By means of several increases a total recurring amount of 500 million euro of additional resources for EWI is to be attained in 2019 compared to 2014. This implies a cumulative amount of 1 billion euro in additional resources is to be allocated to EWI over the full legislature. The VRWI applauds this courageous decision and calls on the government to retain this growth path, with a view to strengthening Flemish competitiveness in the global economy. The Council asks the government to focus additional EWI resources primarily on R&D investment, with a balance between directed and non-directed research.

3. Develop a long-term strategy and opt for spearheads or strategic clusters

The policymakers intend to continue working on smart specialisation policy according to the European model and facilitate (the development of) spearheads or strategic clusters around scientific, technological and economic strengths. The VRWI will follow the operationalization of this cluster policy closely and already wishes to draw attention to the following points:

- Of course it is up to the stakeholders on the ground to actively seek partnerships. Nevertheless, the government – in its role of facilitator – should also make choices and selectively support the start-up of clusters.

- Clusters should set out from the economic and knowledge strengths present in Flanders, from where they can gather the needed critical mass to face the major challenges facing society today. The VRWI used similar criteria in its Foresight 2025. The seven transition areas resulting from the foresight study are widely supported and can be used as a framework for strategic clustering in Flanders.
- Clustering should not lead to new permanent management structures. Rather, clusters could arise from existing structures (including Strategic Research Centres (SOCs) and light structures).
- An overly sequentially phased approach for funding clusters is not appropriate, as it is based on an obsolete linear model of knowledge transfer. It would be better for the Flemish government to use a more contemporary approach, acknowledging co-creation, where knowledge institutions, enterprise, government, society and financiers simultaneously participate in the innovation process, each from its own position.
- In addition to funding for clusters, resources should remain to be available to support novel, promising research that is pre-competitive and not yet industrially intertwined.

4. Create added value through intensified collaboration and co-creation

The Flemish Government recognizes the importance of collaboration and formulates a number of avenues to foster this in its proposed cluster policy.

The differentiated approach towards companies has the support of the Council, with one important caveat. According to the Policy Memorandum large knowledge-intensive companies from now on will need to provide proof of collaboration within and outside Flanders to receive R&D&I subsidies. Although the VRWI understands the rationale behind this measure, the Council also asks that large knowledge-intensive companies retain access to funding channels to carry out R&D without involvement of other partners – this with a view to preserving their R&D centres in Flanders.

The Flemish government also promises to go for better collaboration amongst the SOCs, and between SOCs and companies. Here the VRWI asks for additional attention to increased cooperation between the SOCs and the universities. The VRWI supports the decision of the minister to rationalize within the light structures (LSs), but points out that this should be based on a thorough evaluation of the LSs and clear view on their role – and in accordance with the yet to be developed strategic cluster policy.

According to the VRWI, the Flemish Government should not only stimulate collaboration (and clustering) emanating from companies and hybrid structures (SOCs and LS), but also by strengthening hybrid funding instruments (SBO, Tetra, PWO, IOF and ICON). This can be achieved by making use of the additional resources in the budgetary growth path.

For the valorisation of knowledge entrepreneurship is essential. The VRWI reiterates its call to the government to focus on ambitious entrepreneurs, who are innovative and have clear ambitions w.r.t. growth and export, thereby creating genuine added value. In this respect there is still much untapped potential, both among PhDs and post-docs as well as among bachelors and masters. The VRWI also stresses that government should encourage mixed entrepreneurial teams: Young and old should be encouraged to work together and link useful experience and expertise to audacity and drive.

5. Transcend regional borders

The Flemish government showcases a strong international and European reflex. In this matter, it has adopted several recommendations from the VRWI Memorandum. However, there remains ambiguity on co-financing European projects. Additionally, the Council asks to take into account the European context and modalities in the reorganization of the four EWI agencies and the streamlining of their instruments.

6. Invest in talent

The VRWI welcomes the attention the Flemish government gives to STEM-related issues. The new government promises to continue previously initiated efforts. To this effect, the Council emphasizes the need for integral and wide-scale initiatives and sufficient funding.

In terms of drawing up a strategy for research careers, the VRWI points out a potentially important factor that may help explain the low mobility among researchers towards the regular labour market, i.e. the attractive remuneration Flemish PhD students and starting postdoctoral students enjoy at universities. As the problem of low labour mobility is unevenly spread across disciplines and sectors, the Council seeks to carry out a thorough study to come to a better appreciation of the issue at hand.

7. Nurture the fundamentals of the Flemish science and innovation system

Undoubtedly, institutions of higher education ought to be encouraged to pursue efficiency gains in times of budgetary constraint. Nevertheless, the VRWI calls upon the government to stick to the growth path as set out during the previous legislature in order to obtain the 2% expenditure target (i.e. investments in higher education as percentage of GDP).

In addition to the science basis, the Flemish government also accords attention to the innovation basis. By taking measures geared toward the end of the innovation chain (demonstration and pilot projects) – and thus tackling the main stumbling blocks – the government largely meets the VRWI's previous demands.

The Flemish government will continue to invest in state-of-the-art research infrastructure, which will be accessible to enterprises as well. This is in line with previous VRWI recommendations. In this matter, it is important that making Hercules funding part of the Research Fund Flanders (FWO) may not result in a hollowing out of the research infrastructure pillar in favour of the other FWO pillars. Additionally, it is paramount to retain the interuniversity and inter-association consultations during the selection process.

8. Create an efficient and integrated governance framework

One of the main focus points of the new Flemish government is to rationalize the Flemish Science and Innovation landscape, both in terms of its structures as well as its programmes. To this end, the government intends to reorganize the four existing EWI agencies into two agencies: a new Agency for Entrepreneurship and Innovation (AOI) and renewed FWO. The VRWI supports this reorganization and emphasizes its goal should be to streamline and further align the instruments these four agencies currently manage, thusly evolving towards an integrated framework. However, this is no plea for uniformity. Contrarily, it remains important to safeguard the identity of well-functioning instruments and programmes (with their corresponding beneficiaries and objectives). Horizontal alignment across various policy domains also forms a high priority on the new government's agenda. Rightly so, according to the VRWI, which welcomes future initiatives.

9 Retain focus on policy advice

The Flemish government recognizes the need for qualified strategic advice on science and innovation. To this end, it will strengthen the role of the Industry Council as an independent sounding board on innovation and industrial policy. The VRWI emphasizes that it is important for the future advisory process on science and innovation that the stakeholders from different work fields (knowledge institutions and enterprises) can collaboratively produce advisory reports in consensus and as equal partners. This the mission statement of the new advisory council should cover the entire innovation chain and mainly focus on long term strategic advice.

The new Flemish government arranges for a renewed concept of policy-support research to succeed the current 'Steunpunten'. Even though a critical evaluation of these 'Steunpunten' is indeed appropriate, the need for structural channels for policy-support research remains. According to the VRWI, such channels are preferable to ad hoc advisory reports or studies.

In conclusion, the VRWI asks Flemish government to look at all these items in the broad perspective of (provision of) policy advice in Flanders and the reorganization of the Strategic Advisory Councils.

SAMENVATTING

De VRWI heeft de Beleidsnota Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie (WEWI) 2014-2019 getoetst aan de boodschappen van zijn Memorandum 2014-2019, getiteld 'Wetenschap en Innovatie Troef. Samen toekomst creëren' van 5 november 2013.

1. Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie in één portefeuille en één beleidsnota

De VRWI vindt het positief dat Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) tot de bevoegdheid van dezelfde minister behoren. Dit opent mogelijkheden om een meer geïntegreerd beleid te voeren. Dat de minister ook het beleidsveld Werk in de nota heeft opgenomen, krijgt eveneens de steun van de VRWI, zij het dat hij de link tussen innovatie, economische groei en jobcreatie nog sterker had kunnen uitwerken.

2. Resoluut inzetten op W&I en aanhouden 3%-norm

Het is toe te juichen dat de Vlaamse Regering ondanks de budgettaire krapte resoluut wil inzetten op Economie, Wetenschap en Innovatie en het streven naar de 3%-norm voor O&O-investeringen tegen 2020 (waarvan 1% publieke O&O-investeringen) herbevestigt. Hiertoe voorziet ze in een ambitieus groeipad dat tegen 2019 in 500 miljoen euro bijkomende recurrente EWI-middelen zal resulteren ten opzichte van 2014. Dit betekent over de hele legislatuur een gecumuleerd bedrag van maar liefst 1 miljard euro extra aan EWI-middelen. De VRWI vindt dit een moedige keuze en roept de Vlaamse Regering op om vast te houden aan dit groeipad, dit met het oog op het versterken van de Vlaamse concurrentiepositie in de wereldeconomie. De Raad vraagt de regering de extra EWI-middelen in de eerste plaats te focussen op O&O-investeringen, met een evenwicht tussen gericht en niet-gericht onderzoek.

3. Zet een langetermijnvisie neer en kies voor speerpunten of strategische clusters

De beleidsmakers nemen zich voor om verder werk te maken van een slim specialisatiebeleid naar Europees model en speerpunten of strategische clusters te faciliteren rond wetenschappelijke, technologische en economische sterktes. De VRWI zal de operationalisering van het clusterbeleid van nabij opvolgen en wil alvast aandacht vragen voor volgende punten:

- Uiteraard is het aan de actoren in het veld om actief op zoek te gaan naar samenwerkingsverbanden. Niettemin moet de overheid, ook in zijn rol van facilitator, keuzes maken en de opstart van relevante clusters selectief ondersteunen.

- Clusters vertrekken best vanuit de economische en kennissterktes aanwezig in Vlaanderen, om van daaruit voldoende kritische massa te verzamelen rond de grote maatschappelijke uitdagingen van vandaag. De VRWI hanteerde gelijkaardige criteria in zijn Toekomstverkenningen 2025. De zeven transitiegebieden die uit de verkenningsoefening voortvloeiden, zijn breed gedragen en kunnen als referentiekader dienen voor strategische clustervorming in Vlaanderen.
- Clustervorming mag niet leiden tot nieuwe vaste beheersstructuren. Eerder dan dat kunnen clusters starten vanuit bestaande structuren (o.a. SOC's en lichte structuren).
- Een al te gefaseerde aanpak voor de financiering van clusters is niet opportuun. Die gaat terug op een verouderd lineair model van kennisoverdracht, terwijl de Vlaamse Regering beter een meer eigentijdse benadering hanteert die uitgaat van co-creatie. Hierbij nemen kennisinstellingen, bedrijven, overheden, maatschappij en financiers tegelijkertijd deel aan het innovatieproces, elk vanuit zijn positie.
- Naast clusterfinanciering moet er ook beleidsruimte blijven om nieuw, veelbelovend onderzoek te ondersteunen dat precompetitief is en nog niet industrieel vervlochten is.

4. Creëer meerwaarde door samenwerking en co-creatie te intensiveren

De Vlaamse Regering onderschrijft het belang van samenwerking en formuleert hiertoe binnen het vooropgestelde clusterbeleid een aantal pistes.

De gedifferentieerde aanpak voor bedrijven krijgt de steun van de Raad met één belangrijke kanttekening. Volgens de beleidsnota zullen grote kennisintensieve bedrijven voortaan bewijs moeten leveren van samenwerking binnen en buiten Vlaanderen in ruil voor O&O-subsidies. Ook al begrijpt de VRWI de rationale achter deze maatregel, toch vraagt de Raad dat grote kennisintensieve bedrijven daarnaast ook toegang blijven krijgen tot de financieringskanalen om alleen (zonder andere partners) aan O&O te doen, dit met het oog op het behoud van hun O&O-centra in Vlaanderen

Naast samenwerking tussen bedrijven, belooft de Vlaamse Regering ook in te zetten op een betere samenwerking tussen de SOC's onderling, en tussen de SOC's en bedrijven. De VRWI vraagt bijkomend aandacht voor een intensievere samenwerking tussen de SOC's en de universiteiten. De VRWI steunt de keuze van de minister om te rationaliseren binnen de lichte structuren (LS) maar vraagt wel dat dit zou gebeuren op basis van een grondige evaluatie en een doordachte visie op de LS in samenhang met het toekomstige clusterbeleid.

Volgens de VRWI, moet de Vlaamse Regering samenwerking (en clustervorming) niet enkel stimuleren vanuit de bedrijven en hybride structuren (SOC's en LS), maar ook door versterkt in te zetten op de hybride instrumenten (SBO, Tetra, PWO, IOF en ICON). Dit kan gebeuren door een beroep te doen op de bijkomende middelen uit het groeipad.

Voor de valorisatie van kennis is ondernemerschap essentieel. De VRWI herhaalt hier zijn pleidooi om van overheidswege vooral te focussen op ambitieuze ondernemers die innovatief zijn, en groei- en exportambities hebben en aldus daadwerkelijk meerwaarde creëren. In dit opzicht blijft er nog veel potentieel onbenut zowel onder de gedoctoreerden en postdocs, als onder de bachelors en masters. Tegelijkertijd beklemtoont de VRWI dat de overheid in de eerste plaats gemengde ondernemingsteams moet stimuleren. Jong en oud moeten aangemoedigd worden om samen te ondernemen, en nuttige ervaring en expertise aan durf en gedrevenheid te koppelen.

5. Kijk over de grenzen van Vlaanderen

De Vlaamse Regering geeft blijk van een sterke internationale en Europese reflex. Ze heeft diverse aanbevelingen uit het VRWI-Memorandum hieromtrent overgenomen. Niettemin is er nog onduidelijkheid over de cofinanciering van Europese projecten. Ook vraagt de VRWI om bij de reorganisatie van de vier EWI-agentenschappen en het stroomlijnen van hun instrumenten maximaal rekening te houden met de Europese context en modaliteiten.

6. Zet in op talent

De VRWI is akkoord met de aanzienlijke aandacht die de Vlaamse Regering toekent aan de STEM-problematiek. De nieuwe regering belooft de inspanningen uit het verleden voort te zetten. Hierbij beklemtoont de VRWI de nood aan integrale en grootschalige initiatieven en aan voldoende financiering.

Bij het uittekenen van een strategie voor de loopbaan van onderzoekers wil de VRWI wijzen op een mogelijk belangrijke factor die de trage doorstroming van onderzoekers naar de reguliere arbeidsmarkt kan verklaren, met name de aantrekkelijke verloning die Vlaamse doctorandi en beginnende postdocs genieten aan de universiteiten. Omdat de problematiek van de trage doorstroming zich niet in alle disciplines en sectoren even sterk of op dezelfde manier stelt, wil de VRWI er eerst meer grip op krijgen en een grondige studie uitvoeren.

7. Koester de fundamenten van het W&I-systeem

Uiteraard moeten ook de hogeronderwijsinstellingen gesensibiliseerd worden om efficiëntiewinsten na te streven in deze tijden van budgettaire krapte. Toch vraagt de VRWI vast te houden aan het groeipad dat tijdens de vorige legislatuur werd uitgetekend om de 2%-norm (investeringen in hoger onderwijs in functie van bbp) te behalen.

Naast de wetenschapsbasis heeft de Vlaamse Regering ook aandacht voor de innovatiebasis. Met maatregelen die zich situeren op het einde van de innovatieketen (demonstratie- en pilootprojecten, 'living labs' en proeftuinen) – daar waar de grootste pijnpunten liggen – komt ze in grote mate tegemoet aan de verzuchtingen van de VRWI.

De Vlaamse Regering zal blijven investeren in 'state-of-the-art' onderzoeksinfrastructuur, die ook open zal staan voor bedrijven. Dit is conform eerdere VRWI-aanbevelingen. Hierbij is het wel belangrijk dat met de inkanteling van de Herculesfondsen onder het FWO de pijler onderzoeksinfrastructuur niet wordt uitgehold ten voordele van de andere pijlers binnen het FWO. Ook het interuniversitaire en interassociatie-overleg tijdens het selectieproces moet behouden blijven.

8. Creëer een efficiënt en geïntegreerd 'governance'-kader

Het Vlaamse W&I-landschap rationaliseren, zowel qua structuren als programma's, is één van de grote aandachtspunten van de nieuwe Vlaamse Regering. Hiertoe zal ze de vier bestaande EWI-agentschappen reorganiseren tot twee agentschappen: een nieuw AOI en een vernieuwd FWO. De VRWI ondersteunt deze herschikking en benadrukt dat ze vooral als doel moet hebben om de instrumenten die de vier agentschappen tot vandaag beheren, te stroomlijnen en op elkaar af te stemmen, en aldus te evolueren naar een geïntegreerd steunkader. Dit is geen pleidooi voor uniformiteit. Integendeel, het blijft belangrijk om de eigenheid van goed-werkende instrumenten en programma's (met hun specifieke doelgroep en finaliteit) te behouden. Ook transversale afstemming en beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking staan hoog op de agenda van de nieuwe Vlaamse Regering. Volkomen terecht, aldus de VRWI, die uitkijkt naar de initiatieven hieromtrent.

9. Blijven inzetten op beleidsadviezen

De Vlaamse Regering erkent de behoefte aan kwalitatief strategisch advies op het vlak van wetenschap en innovatie. Hiertoe zal ze de rol van de industrieraad als onafhankelijk klankbord bij het innovatie- en industrieel beleid opwaarderen. De VRWI benadrukt dat het voor de toekomstige adviesinwinning over wetenschap en innovatie belangrijk is dat de actoren uit de verschillende werkvelden (kennisinstellingen en bedrijven) als volwaardige

gesprekspartners gezamenlijk en in consensus tot advies komen. Daarnaast moet de opdrachtomschrijving van de nieuwe adviesraad de volledige innovatieketen afdekken en vooral focussen op strategische langetermijnadvisering.

De nieuwe Vlaamse Regering voorziet in een vernieuwd concept van beleidsondersteunend onderzoek in opvolging van de huidige Steunpunten. Ook al is een kritische doorlichting van de Steunpunten aangewezen, toch blijft er wel degelijk nood aan structurele kanalen voor beleidsondersteunend onderzoek. Deze zijn te verkiezen boven ad hoc advies- of studieopdrachten, aldus de VRWI.

De Raad vraagt tot slot om dit alles te bekijken binnen het globaal plaatje van beleidsadvisering in Vlaanderen en de hervorming van het SAR-landschap.

SITUERING

Op 24 oktober 2014 heeft Vlaams minister van Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie Philippe Muyters zijn Beleidsnota (BN) 2014-2019 Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie (WEWI) meegedeeld aan de Vlaamse Regering en vervolgens op 27 oktober ingediend bij het Vlaamse Parlement.

Naar goede gewoonte en conform het Kaderdecreet bij de SAR's¹ brengt de VRWI een omstandig advies uit bij de beleidsnota voor wat wetenschap en innovatie (W&I) betreft.

Omdat Hoofdstuk V uit het Vlaamse Regeerakkoord (VR, pp. 21-31) op sommige vlakken de W&I-beleidsintenties voor de komende legislatuur concreter uitwerkt dan de beleidsnota, en ook de Septemberverklaring op bepaalde punten bijkomende informatie geeft, heeft de VRWI ook deze documenten in zijn bespreking meegenomen. Idem dito voor de Beleidsnota Onderwijs 2014-2019. Het beleidsdomein onderwijs, en zeker hoger onderwijs, kent immers sterke raakvlakken met het W&I-beleid. Omdat de VRWI in zijn Memorandum 2014-2019 ook sterk heeft aangedrongen op een meer coördinerende en integrerende rol voor de Minister-President, worden ook de relevante passages uit de Beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid 2014-2019 meegenomen in dit advies.

Onderstaande lijst geeft een overzicht van de bestudeerde documenten:

- Beleidsnota Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie (BN WEWI) 2014-2019.
- Visietekst van het Regeerakkoord Vlaamse Regering (VVR) 2014-2019, getiteld 'Vertrouwen, Verbinden, Vooruitgaan, Hoofdstuk 'Verbinden voor groei', pp. 4-7. Hoofdstuk 'Verbinden voor de toekomst', pp. 24-27.
- Regeerakkoord Vlaamse Regering (VR), d.d. 23 juli 2014, Hoofdstuk V. 'Economie en Innovatie', pp. 21-31.
- Septemberverklaring van de Vlaamse Regering, d.d. 22 september 2014.
- Beleidsnota Onderwijs (BN O) 2014-2019.
- Beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid (BN AR) 2014-2019.

Het advies werd voorbereid in de VRWI-commissies Wetenschapsbeleid (CWB), van 13 november en 11 december, en Innovatiebeleid (CIB), van 13 november en 4 december, en in de Expertengroep Indicatoren en Begroting (EGIB) van 9 december, elk m.b.t. de hoofdstukken die tot hun werkterrein behoren.

---

¹ Het Kaderdecreet bij de SAR's verankert decretaal de opdracht om reflecties te geven over de beleidsnota.

Koen Algoed, kabinetschef van minister Philippe Muyters, kwam de nota toelichten aan de CWB- en CIB-leden op 13 november. Hij lichtte de nota eveneens toe aan de Raad op 27 november 2014.

De Beleidsnota WEWI bevat nog geen meerjarenbegroting die inzicht verschaft in hoe de Vlaamse Regering de aangekondigde plannen en acties zal financieren. Het Vlaams Regeerakkoord en de Septembeerklaring lichtten al een tipje van de sluier op, maar het waren vooral de toelichtingen van Koen Algoed die duidelijkheid creëerden en in detail ingingen op het voorziene groeipad voor EWI-middelen tijdens de komende legislatuur. Voorliggend advies 199B bespreekt en becommentarieert deze begrotingsintenties.

De begroting 2015 is uiteraard wel bekend. De besparingskeuzes en accentverschuivingen die hieruit blijken, worden in detail geanalyseerd en van aanbevelingen voorzien in VRWI-advies 199C 'Begroting Wetenschap en Innovatie 2015' (d.d. 18 december).

Eén van de grote werven in de Beleidsnota WEWI betreft de reorganisatie van de vier EWI-agentschappen tot een nieuw AOI en vernieuwd FWO. Om tijdig input te kunnen leveren aan de conceptnota hieromtrent van minister Philippe Muyters, heeft de VRWI al in Advies 199A 'Nieuw AOI en vernieuwd FWO' (d.d. 27 november) zijn aanbevelingen geformuleerd.

Voorliggend advies 199B wordt m.a.w. liefst in samenhang met Advies 199A en Advies 199C gelezen.

De beleidsnota(s) en het ontwerpadvies werden besproken tijdens de Raad van 27 november en 18 december en het advies werd vervolgens goedgekeurd door de Raad op 18 december 2014.

ADVIES

De VRWI heeft de Beleidsnota WEWI in eerste instantie getoetst aan de zeven boodschappen van zijn Memorandum (MM) 2014-2019, getiteld 'Wetenschap en Innovatie Troef. Samen toekomst creëren' van 5 november 2013. Waar relevant worden ook andere VRWI-adviezen, rapporten en studies in de analyse betrokken (allemaal beschikbaar op www.vrwi.be).

1. WERK, ECONOMIE, WETENSCHAP EN INNOVATIE IN ÉÉN PORTEFEUILLE EN ÉÉN BELEIDSNOTA

Zoals bepleit in het VRWI-Memorandum (MM, p. 39), heeft de nieuwe Vlaamse Regering de beleidsvelden Economie en Wetenschap en Innovatie nu – anders dan tijdens de vorige legislatuur - in één portefeuille gebundeld. Bevoegd Vlaams minister Philippe Muylers heeft in zijn portefeuille ook nog Werk en Sport. Hij heeft er uitdrukkelijk voor gekozen om Werk samen met Economie, Wetenschap en Innovatie in één nota te integreren en deze vier "bevoegdheden effectief en samenhangend in te zetten, zodat zij bijdragen tot een versterkt klimaat van economische groei en jobcreatie" (BN WEWI, p. 7).

De VRWI vindt het positief dat Economie, Wetenschap en Innovatie tot de bevoegdheid van een zelfde minister behoren. Dit opent immers opportuniteiten om een geïntegreerd beleid te voeren en de verwante beleidsvelden met elkaar af te stemmen. De Raad heeft hier meermaals op aangedrongen.

De integratie van het beleidsveld Werk is een nieuw gegeven. Dat er een sterke link is tussen innovatie, economische groei, en werk staat buiten kijf. Ook de Europese Unie is overtuigd van dit verband. De VRWI vindt evenwel dat de beleidsnota de link tussen arbeidsmarktbeleid, ondernemerschap, onderzoek, ontwikkeling en innovatie nog sterker in de verf had kunnen zetten, vermits daar de grootste toegevoegde waarde te creëren valt. De VRWI had in dit opzicht graag meer voorstellen gezien die inzetten op het stimuleren van ondernemerschap en start-ups bij hoogopgeleide kenniswerkers, het aantrekken naar Vlaanderen van buitenlandse bedrijven die investeren in O&O en zo zorgen voor groei en jobs, enzovoort.

2. RESOLUUT INZETTEN OP W&I EN AANHOUDEN 3%-NORM (INDICATIEVE MEERJARENBEGROTING)

In de Visietekst van het Vlaams Regeerakkoord (VVR, p. 5) en de Septembeerklaring (p. 23) kondigde de Vlaamse Regering al aan tijdens deze legislatuur te zullen inzetten op enerzijds Economie en Innovatie, en anderzijds Welzijn. Voor deze twee topprioriteiten belooft de Vlaamse Regering extra investeringen (Septembeerklaring, p. 12). Terwijl de eerste twee jaren van de legislatuur (2015-2016) nog besparingen zullen kennen (zie ook Advies 199C), belooft de Vlaamse Regering vanaf 2017 resoluut te voorzien in een groeipad voor W&I (VVR p. 5 en BN WEWI p. 26).

De VRWI steunt de Vlaamse Regering ten volle in haar keuze om ondanks de budgettaire krapte in te zetten op W&I en te streven naar de 3%-norm voor O&O-investeringen tegen 2020 (waarvan 1% publieke O&O-investeringen).

2.1. Toelichting

Koen Algoed, Kabinetschef van minister Muylers, heeft de begrotingsintenties van de Vlaamse Regering tijdens zijn toelichting geïllustreerd met concrete cijfers (zie Tabel 1a en b). De cijfers hebben betrekking op de budgettaire ruimte voor het hele EWI-domein, dit is voor zowel Economie als voor Wetenschap en Innovatie.

In 2015 en 2016 wordt naast de besparingen, al bescheiden nieuwe beleidsruimte gecreëerd voor EWI. Het gaat om 20 miljoen euro in 2015, een bedrag dat oploopt tot 25 miljoen euro in 2016. Bedoeling is om na twee jaar van besparingen vooral vanaf 2017 bijkomende middelen in te zetten op EWI en te komen tot een totaalbedrag van 220 miljoen euro in 2017 en 2018. De beleidsmakers hebben de intentie om dit groeipad vervolgens te laten oplopen tot een totaal recurrent bedrag van 500 miljoen euro in 2019 aan bijkomende middelen voor EWI ten opzichte van 2014. Het gaat dus meer bepaald om opstappen van 20 miljoen euro in 2015, 5 miljoen euro in 2016, 195 miljoen euro in 2017, 0 miljoen euro in 2018 en 280 miljoen euro in 2019 (zie Tabel 1b). Let wel: het gaat hier om indicatieve bedragen die onder voorbehoud zijn en afhangen van de effectieve budgettaire ruimte op dat moment. Niettemin staat wel vast dat als er budgetruimte zal zijn tijdens de komende legislatuur, die prioritair en in gelijke mate aan Welzijn en EWI zal toegekend worden.

Tabel 1a. Overzicht budgettaire ruimte voor beleidsdomein EWI, Beleidskredieten 2015-2019

Beleidskredieten 2015-2019					
(in mio euro)	2015	2016	2017	2018	2019
welzijn	65	78	210	300	500
O&O & maatregelen bedrijfsleven	20	25	220	220	500
vek(vak)	6	58	193	348	480
andere	...	...	...	...	...
Totaal	98	183	796	975	1.661

Bron: Vlaamse Regering, presentatie Koen Algoed aan CIB/CWB d.d. 13 november en aan VRWI d.d. 27 november 2014

Tabel 1b. Uitleg bij Tabel 1a

Beleidskredieten 2015-2019					
(in mio euro)	2015	2016	2017	2018	2019
O&O & maatregelen bedrijfsleven	20	25	220	220	500
Jaarlijkse opstappen	+ 20	+ 5	+195	+ 0	+280
	tov 2014	tov 2015	tov 2016	tov 2017	tov 2018

Bron: VRWI

Koen Algoed heeft tijdens zijn toelichting aangegeven dat dit groeipad de beleidsmakers toelaat om gefaseerd te werk te gaan. In de eerste jaren van de legislatuur zal de reorganisatie van de structuren (zie advies 199A) aandacht vragen. Eens dit gebeurd is, en de instellingen in hun nieuwe configuratie op volle toeren draaien, kan nieuw beleid tot stand komen, aldus Koen Algoed.

Uit de toelichting werd eveneens duidelijk dat naast bijkomende recurrente middelen, er ook bijkomende recurrente investeringskredieten met een betaaleffect over 2 of 3 jaar voorzien zullen worden (Zie tabel 2a en b). Dit zal gebeuren vanaf 2016 met 90 miljoen om te stijgen (over 100 miljoen euro in 2017 en 115 miljoen euro in 2018) tot 120 miljoen in 2019.

**Tabel 2a. Overzicht budgettaire ruimte voor beleidsdomein EWI,
Investeringskredieten 2015-2019**

Investeringskredieten 2015-2019					
(in mio euro)	2015	2016	2017	2018	2019
O&O & maatregelen bedrijfsleven		90	100	115	120
andere	...	...	...	...	...
Totaal	60	400	400	600	600

Bron: Vlaamse Regering, presentatie Koen Algoed aan CIB/CWB d.d. 13 november en aan VRWI d.d. 27 november 2014

Tabel 2b. Uitleg bij Tabel 2a

Investeringskredieten 2015-2019					
(in mio euro)	2015	2016	2017	2018	2019
O&O & maatregelen bedrijfsleven		90	100	115	120
Jaarlijkse opstappen		+ 90	+ 10	+ 15	+ 5
		tov 2015	tov 2016	tov 2017	tov 2018

Bron: VRWI

Verder zijn er nog de éénmalige investeringen vanuit de FFEU-middelen, waarvan werd afgesproken door de Vlaamse Regering dat jaarlijks de eerste 5 miljoen euro FFEU-middelen voorbehouden zijn voor de plantentuin in Meise.

2.2. Advies

In de periode 1990-2013 zijn de publieke O&O-inspanningen in Vlaanderen haast continu blijven stijgen, weliswaar gestaag. Het is toe te juichen dat de huidige regering deze tendens wil voortzetten, haar streven naar de 1%-norm voor publieke O&O herbevestigt en hiervoor voorziet in een zeer ambitieus groeipad. Via verschillende opstappen zal dit groeipad resulteren in een totaal recurrent bedrag van 500 miljoen euro aan bijkomende EWI-middelen in 2019 ten opzichte van 2014. Dit betekent over de hele legislatuur een gecumuleerd bedrag van maar liefst 1 miljard euro extra aan EWI-middelen. De VRWI vindt dit een moedige beslissing.

Anno 2014 bedragen de overheidskredieten voor O&O 0,81% van het bbp (Speurgids Ondernemen en Innoveren 2014, p. 69). Volgens ruwe en voorlopige schattingen kan Vlaanderen met dit groeipad in 2019 een niveau aan publieke O&O-investeringen bereiken ten belope van 0,87% van het bbp. Dat is een duidelijke verbetering ten opzichte van het huidige percentage.

De VRWI rekt erop dat de Vlaamse Regering zal vasthouden aan het uitgestippelde groeipad naar 500 miljoen euro bijkomende EWI-middelen, ook in een context van budgettaire krapte en negatieve economische vooruitzichten. Om de internationale concurrentiepositie van Vlaanderen te behouden en te versterken, is het belangrijk dat Vlaanderen de 3%-norm voor O&O blijft nastreven, waarvan 1/3 of 1% publieke O&O-bestedingen. De VRWI dringt er daarom op aan het uitgetekende groeipad voor O&O te verankeren.

Voorlopig is de invulling van het groeipad, met name de verdeling van de bijkomende middelen tussen enerzijds Economie en anderzijds Wetenschap & Innovatie, nog niet bekend. De cijfers die Koen Algoed voorlegde (Tabellen 1a en 2a), hebben betrekking op de hele EWI-begroting. De VRWI wil er op wijzen dat als de Vlaamse Regering de 1%-norm voor publieke O&O-uitgaven wil nastreven, ze in de eerste plaats moet focussen op O&O-investeringen. Ten tweede ondersteunt de VRWI een evenwichtige spreiding van de W&I-middelen over de hele innovatieketen met een evenwicht tussen gericht en niet-gericht onderzoek, zoals de Beleidsnota aankondigt (BN WEWI, p. 26). Zowel de kennisbasis als de innovatiebasis moeten gekoesterd worden, aldus de VRWI (MM, p. 33).

De VRWI heeft tot slot steeds het belang benadrukt van het hefboomeffect dat de 1%-norm voor publieke O&O-investeringen kan hebben op het behalen van de 2%-norm voor private

O&O-investeringen om dan samen de 3%-norm te behalen. De Raad vindt het positief dat ook de Vlaamse Regering hiervan overtuigd is (BN WEWI, p. 25).

De VRWI zal de begrotingsevoluties van nabij opvolgen en wenst graag betrokken te worden bij de invulling van het groeipad voor O&O.

3. ZET EEN LANGETERMIJNVISIE NEER EN KIES VOOR SPEERPUNTEN / STRATEGISCHE CLUSTERS

De VRWI steunt de beleidsmakers in hun voornemen om verder werk te maken van een slim specialisatiebeleid naar Europees model en strategische clusters te faciliteren die “een krachtige synergie creëren tussen excellente kennisactoren en performante economische actoren” (BN WEWI, p. 24), of zoals de VRWI het in zijn Memorandum verwoordt te kiezen voor “speerpunten rond wetenschappelijke, technologische en economische sterktes” (MM, p. 16).

Toch zijn er voor de VRWI nog onduidelijkheden m.b.t. deze clusterstrategie. Ten eerste, staat of valt het clusterbeleid met de definitie van een cluster. Zowel de Beleidsnota WEWI (pp. 23-24) als het Vlaams Regeerakkoord (VR, p. 23) geven hiertoe een aanzet, maar zorgen niet meteen voor eenduidigheid. Uit de toelichting van Koen Algoed heeft de VRWI begrepen dat het clusterbeleid nog in staat van wording is en dat diverse actoren momenteel werken aan de operationalisering ervan, met inbegrip van het vastleggen van de criteria. De VRWI is van plan de werkzaamheden van nabij op te volgen en zich grondig te informeren over de mogelijke pistes.

In afwachting van de concrete operationalisering van het clusterbeleid wil de VRWI alvast aandacht vragen voor volgende punten:

De VRWI benadrukt dat de rol van de overheid zich niet enkel beperkt tot deze van facilitator en stimulator. Uiteraard vindt de VRWI dat het aan de actoren in het veld is om zich te groeperen en actief op zoek te gaan naar synergieën en samenwerkingsverbanden. Slim specialiseren gebeurt immers veeleer bottom-up en niet zozeer top-down en is per definitie een dynamisch proces en geen statisch. Toch moet de overheid keuzes maken. Op welke uitdagingen wil Vlaanderen inzetten en substantieel bijkomende Europese middelen aantrekken?

Volgens de VRWI moeten clusters vertrekken vanuit de economische en kennissterktes aanwezig in Vlaanderen, en voldoende kritische massa verzamelen rond de grote maatschappelijke uitdagingen van vandaag. Deze criteria waren ook prominent aanwezig in de VRWI-Toekomstverkenningen 2025 (VRWI-Studiereeks 26). De hierin gedefinieerde transitiegebieden zijn breed gedragen en kunnen als referentiekader dienen voor strategische clustervorming in Vlaanderen.

Verder beklemtoont de VRWI dat de ondersteuning van clusters niet mag leiden tot nieuwe vaste beheersstructuren. Eerder dan dat, kunnen clusters vertrekken vanuit bestaande structuren zoals de strategische onderzoekscentra (SOC), lichte structuren (LS), Strategische Innovatieplatformen (SIP) in wording, enzovoort, die op de keper beschouwd als clusters 'avant la lettre' fungeren.

Daarnaast heeft de VRWI twijfels bij de gefaseerde aanpak die de Beleidsnota WEWI voorstelt inzake de financiering van clusters. Momenteel worden zgn. clusters 'avant la lettre' financieel gesteund in hun O&O-fase. Op termijn zullen ze – aldus de Beleidsnota en de toelichting van Koen Algoed - ook gesteund worden in latere fases gericht op toepassingen in bedrijven (vier of zes jaar na opstart), waarbij zowel het toekomstige AOI als PMV (met instrumenten zoals TINA) een belangrijke rol zullen vervullen. Deze aanpak lijkt uit te gaan van een verouderde visie op innovatie (het zgn. keten-denken) en een lineair model van kennistransfer.

De VRWI roept de Vlaamse Regering op om een meer eigentijdse benadering te hanteren voor de financiering van clusters, en uit te gaan van co-creatie. Hierbij nemen de verschillende actoren binnen de 'triple helix' (kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden) of binnen de meer uitgebreide 'pentagon' (kennisinstellingen, bedrijfsleven, overheden, maatschappij² en financiers) tegelijkertijd deel aan het innovatieproces, elk vanuit hun positie. Ze interageren voortdurend, en creëren en ontwikkelen aldus samen kennis.

Ook al is er nog geen eenduidige definitie voorhanden, de VRWI vindt het alvast positief dat het clusterbeleid schijnt uit te gaan van de 'triple-leverage'-filosofie, die de VRWI voorstelde in Advies 163. Volgens dit theoretisch model doen de actoren in de clusters niet enkel een beroep op zgn. clustermiddelen, maar worden ze ook aangemoedigd om gebruik te maken van andere hefboomen zoals bottom-up onderzoeksfinanciering uit de reguliere

² Met 'maatschappij' wordt bedoeld op verenigingen, burgers, consumenten, civiele organisaties, enzovoort.

kanalen en Europese middelen. Aldus kunnen ook de reguliere Vlaamse en Europese financieringskanalen clustervorming en slimme specialisaties ondersteunen.

De VRWI staat achter de intentie van de Beleidsnota WEWI (p. 18) om clusters ruim te definiëren en synergieën na te streven met het arbeidsmarkt- en onderwijsbeleid.

Tot slot, wil de VRWI benadrukken dat er naast clusterfinanciering uiteraard voldoende beleidsruimte moet blijven om nieuw, veelbelovend onderzoek ('novel technology') te ondersteunen dat precompetitief is en strategisch potentieel heeft, maar nog niet industrieel vervlochten is en dus ook nog geen industriële toepassing kan vinden.

4. CREËER MEERWAARDE DOOR SAMENWERKING EN CO-CREATIE TE INTENSIVEREN

In zijn Memorandum (MM, pp. 20-21) roept de VRWI op tot meer samenwerking en co-creatie in het Vlaamse W&I-landschap. De W&I-actoren (kennisinstellingen, bedrijven, overheid, social profit, financiers) moeten sterke samenwerkingsverbanden tot stand brengen, die bij voorkeur intersectoraal, interdisciplinair en internationaal zijn.

De Beleidsnota WEWI onderschrijft dit standpunt en formuleert binnen het vooropgestelde clusterbeleid een aantal pistes om meer co-creatie te bewerkstelligen.

Zo zullen grote, kennisintensieve bedrijven (binnen de voorgestelde gedifferentieerde aanpak) bewijs moeten leveren van samenwerking binnen en buiten Vlaanderen in ruil voor O&O- en I-subsidies (BN WEWI, p. 21). Ook al begrijpt de VRWI de rationale achter deze voorwaarde, toch mag dit de bedrijven niet in een keurslijf dwingen en hen beperken in hun O&O-activiteiten. Grote kennisintensieve bedrijven moeten uiteraard ingebed zijn in het lokale weefsel maar moeten daarnaast ook toegang blijven krijgen tot de financieringskanalen om alleen (zonder andere partners) aan O&O te doen. Dit is belangrijk met het oog op het behoud van hun O&O-centra in Vlaanderen en de gunstige effecten daarvan op economische groei en tewerkstelling. Voor traditionele kmo's en niet-kennisintensieve grote ondernemingen wordt vooral ingezet op meer laagdrempelige projectsamenwerking met de kennispartners (BN WEWI, p. 21). De VRWI wijst hier o.a. op de rol van de hogescholen en de positie die zij innemen in de innovatiecyclus.

Tegelijkertijd zal de toekomstige regering inspanningen leveren om de impact van de SOC's te verbeteren op het vlak van valorisatie via o.a. meer en betere samenwerking met Vlaamse bedrijven (aan de hand van clusterpacten) en creatie van spin-offs (BN WEWI, pp. 27-28). De VRWI heeft dit vooropgesteld in zijn Memorandum (MM, p. 22). Ook de samenwerking tussen de SOC's onderling via het SOC-forum zal een punt van aandacht zijn tijdens de nieuwe legislatuur (BN WEWI, p. 28). De VRWI vindt dit positief, maar wenst hieraan toe te voegen dat de nieuwe Vlaamse Regering ook goede samenwerkingsverbanden zal moeten stimuleren tussen de SOC's en de universiteiten. Deze link ontbreekt in de beleidsnota.

Wat de Lichte Structuren (LS) betreft, verneemt de VRWI uit de toelichting bij de begroting 2015 (zie Advies 199C) dat ongeveer 15 miljoen euro zal bespaard worden. Voor vier LS (MIX, Flanders Synergy, Flanders in Shape, VIM) zal de Vlaamse Regering de basiswerking nog financieren tot eind 2015 maar vanaf 2015 zullen de vier niet langer kunnen rekenen op geormerkte middelen.

De VRWI heeft zich in het verleden steeds kritisch opgesteld tegen de oprichting van almaar nieuwe structuren en te veel fragmentatie. In zijn Memorandum (MM, p. 38) heeft de VRWI gepleit voor vereenvoudiging en reductie. Bestaande, goed werkende structuren moeten worden geconsolideerd, terwijl structuren die niet langer voldoende effect sorteren, moeten worden bijgestuurd of zelfs afgebouwd. Met het oog op een consistent, coherent en gestroomlijnd W&I-systeem, moeten overlappingsen worden vermeden en bevoegdheden beter afgebakend. Daarbij kan gedacht worden aan het samensmelten van lichte structuren en platformen die actief zijn rond gelijkaardige maatschappelijke uitdagingen.

De Beleidsnota WEWI heeft deze aanbevelingen meegenomen. De vijf principes die de Vlaamse Regering belooft te zullen hanteren bij de herstructurering van de W&I-agentschappen en -instrumenten getuigen hiervan (BN WEWI, p. 31). Dit gezegd zijnde, steunt de VRWI de keuze van de Vlaamse Regering om te rationaliseren binnen de LS. De VRWI vraagt wel dat dit op basis van een grondige evaluatie en doordachte strategie op de LS zou gebeuren. Die visie ontbreekt vooralsnog in de Beleidsnota WEWI. Wellicht hangt dit samen met het strategische clusterbeleid dat nog uitgebouwd moet worden. De VRWI vraagt daarom de Vlaamse Regering hier snel werk van te maken.

Een andere maatregel die het VRWI-Memorandum suggereert ter stimulering van samenwerking is de versterking van de hybride instrumenten SBO, Tetra, PWO en IOF (MM, pp. 21-22). Ook de ICON-projecten behoren hiertoe. Het Vlaams Regeerakkoord (VR,

p. 26) kondigt alvast een versterking aan van de PWO-middelen. Volledig terecht, volgens de VRWI, al vermeldt de Beleidsnota Onderwijs daar niets over. De Beleidsnota WEWI blijft eveneens onduidelijk over een eventuele versterking van de hybride financieringsinstrumenten.

De VRWI kijkt daarom uit naar de meerjarenbegroting en dringt aan op een versterking van de hybride financieringskanalen gericht op co-creatie. Dit kan gebeuren door een beroep te doen op de bijkomende middelen uit het groeppad.

De VRWI roept de Vlaamse Regering ook op om erover te waken dat de hervorming naar een nieuw AOI en vernieuwd FWO niet leidt tot een nieuw schot tussen onderzoek, innovatie en valorisatie in kennisinstellingen (SOC's en universiteiten) en hogescholen enerzijds, en onderzoek, innovatie en valorisatie in bedrijven anderzijds. Het komt er op aan om blijvend en versterkt in te zetten op instrumenten en structuren die de brug slaan tussen de twee.

Ook de hogeronderwijsinstellingen hebben hun rol op te nemen in de innovatiecyclus. Universiteiten en hogescholen moeten, meer dan tot nu toe het geval is, aangemoedigd worden om valorisatie (maatschappelijk en economisch) na te streven. De VRWI richtte in zijn Memorandum (MM, p. 15) al een appel tot de Vlaamse wetenschappers om hun 'maatschappelijke verantwoordelijkheid' op te nemen en meer en bewust te handelen in functie van de maatschappij en de noden die zich stellen.

Met het oog op de maatschappelijke en economische valorisatie van kennis en de creatie van meerwaarde zijn ondernemers essentieel. Ook al waardeert de VRWI de aangekondigde maatregelen in de Beleidsnota WEWI, toch wil de VRWI nogmaals herhalen dat het beleid vooral moet inzetten op ambitieuze ondernemers of 'high potentials' die innovatief zijn, groei-, internationale en exportambities hebben en aldus daadwerkelijk meerwaarde creëren (zie VRWI-Studiereeks 23). Het beleid moet m.a.w. niet inzetten op actoren die enkel de ambitie hebben om zelfstandig te zijn. De Beleidsnota WEWI (pp. 42-43) is hierover onduidelijk.

De VRWI heeft in zijn Memorandum onderlijnd dat er inzake ondernemerschap nog veel potentieel onbenut blijft onder de gedoctoreerden en postdocs. Vooral onder hen moet ondernemerschap (in de vorm van start-ups, spin-outs en spin-offs) gestimuleerd worden (MM, p. 31). Daarnaast moeten ook de acties worden verdergezet en versterkt voor het stimuleren van ondernemerschap bij de bachelors en masters aan de

hogeronderwijsinstellingen (universiteiten en hogescholen). De VRWI verwijst hier naar het 'Forum Ondernemend Hoger Onderwijs' dat in 2013 vanuit Agentschap Ondernemen werd opgestart en dat ondertussen al diverse initiatieven heeft genomen. Het is broodnodig dat 'ondernemend leren' in het DNA van het hoger onderwijs (universiteiten en hogescholen) ingebed raakt.

De VRWI benadrukt dat acties tot het stimuleren van ondernemerschap zich niet enkel mogen richten tot de jongere generaties, maar ook de oudere generaties moeten aanspreken (o.a. vijftigplussers). Het beste pad naar een succesvolle onderneming start vanuit gemengde teams, waarin oud en jong samen ondernemen, en nuttige ervaring en expertise aan durf en gedrevenheid koppelen. Deze aanpak gaat verder dan de reeds bestaande formules waarbij senior ondernemers jonge talenten coachen. Het samengaan van de bevoegdheden Werk met Economie, Wetenschap en Innovatie, biedt een unieke kans om in te zetten op dergelijke gemengde teams.

Terecht stelt de Beleidsnota WEWI (p. 42) dat ondernemen een kwestie van cultuur is. Door tal van factoren ontbreekt het aan een Vlaamse ondernemende cultuur. Zowel de Beleidsnota WEWI als het Vlaams Regeerakkoord (VR, p. 21 en 27) kondigen aan hierop in te zullen zetten en ondernemerschap te waarderen en te stimuleren. De VRWI vindt dit positief. Met gerichte acties moet de overheid trachten de risicobereidheid van burgers te verhogen. Ook aanpassingen aan bepaalde randvoorwaarden kunnen bijdragen tot de creatie van een Vlaamse ondernemende cultuur. De VRWI denkt hierbij aan een herziening van bepaalde arbeidsstatuten, sociale privileges, pensioensysteem, enzovoort.

Om kennis succesvol in de markt te plaatsen hebben we niet alleen ambitieuze mensen nodig, maar ook ambitieuze middelen of risicokapitaal (MM, pp. 23-24). Dat de Beleidsnota WEWI en het Vlaams Regeerakkoord aankondigen om PMV als risicokapitaalinvesteerder vooral in te zetten om financieringskloven te dichten in de moeilijkste fasen (BN WEWI, p. 22), daar waar de markt faalt, vindt de VRWI positief. Ook de grotere investeringstickets die in het vooruitzicht gesteld worden, nu ook de EU-wetgeving dit mogelijk maakt, komen tegemoet aan de verzuchtingen van de VRWI. Evenzeer het voornemen om na te gaan of extra middelen moeten worden voorzien voor PMV.

5. KIJK OVER DE GRENZEN VAN VLAANDEREN

De nota wijdt verhoudingsgewijs veel ruimte aan europeanisering en internationalisering (BN WEWI, p. 28 en 35). Dit is volledig conform het pleidooi dat de VRWI in zijn Memorandum hield voor meer samenwerking, zowel internationaal, bilateraal en multilateraal, als binnen en buiten Europa (MM, 26 e.v.). Ook het Vlaams Regeerakkoord is hierover resoluut (VR, p. 24 en 26).

Het stemt de VRWI positief dat de Beleidsnota WEWI getuigt van een sterke internationale en Europese reflex.

De Beleidsnota WEWI (p. 28, 35) heeft vele aanbevelingen uit het VRWI-Memorandum overgenomen, zoals:

- Ambitie en werking van het Europaplatform;
- Inzetten op een aangepaste Europese en internationale vertegenwoordiging ('governance') en proactieve beïnvloeding van de Europese agenda;
- Optimale afstemming van het Vlaams instrumentarium op het Europese beleid (Horizon 2020, cohesiebeleid, structuurfondsen);
- Voorzien in cofinanciering;
- Deelname aan ERA-netten en JPI's;
- Deelname van de Vlaamse kennisinstellingen verzekeren aan EU-netwerken met industriële finaliteit zonder dat een Vlaams bedrijf deelneemt;
- Opvolgers creëren voor IUAP's.

Niettemin is er nog onduidelijkheid over de cofinanciering van Europese projecten. Wanneer zal de Vlaamse Regering in cofinanciering voorzien - voor welke projecten? - en wanneer niet? Zal ze gebruikmaken van een afwegingskader, conform VRWI-advies 163? En met welke middelen zal ze in cofinanciering voorzien?

De hertekening van de financieringsagentschappen FWO, Hercules, IWT en AO tot een nieuw AOI en vernieuwd FWO biedt een uitgelezen kans om op een meer coherente manier op te treden naar Europa toe. De VRWI heeft de voorbije jaren (Advies 161, Advies 164, Advies 186) gehamerd op een Europese strategische visie met een afwegingskader en aangepast instrumentarium (met aan de EU-context aangepaste modaliteiten) voor cofinanciering. Dit moet toelaten om meer gebundeld en met meer kritische massa deel te nemen aan Europese programma's. De VRWI vraagt de beleidsmakers met klem om bij de reorganisatie van de vier agentschappen en het stroomlijnen van de instrumenten die ze beheren, maximaal rekening te houden met de Europese context en modaliteiten.

De VRWI vraagt ook meer aandacht voor samenwerking met landen en regio's buiten de EU, in het bijzonder met de snelste en meest innovatieve groeilanden.

6. ZET IN OP TALENT

De beleidsnota WEWI stelt terecht dat onderzoek hoofdzakelijk mensenwerk is en dat gekwalificeerd personeel noodzakelijk is in het proces van innovatie (BN WEWI, p. 1). Dit is conform het VRWI Memorandum (MM, p. 30 e.v.).

6.1. STEM

De VRWI is akkoord met de aanzienlijke aandacht die de STEM-problematiek krijgt: de Vlaamse Regering wil een doorbraak realiseren voor meer mensen in STEM-opleidingen en -beroepen (BN WEWI, p. 16), mede gekoppeld aan belangrijke maatschappelijke doelen zoals het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom (BN WEWI, p. 17 en BN O, p. 18).

De nieuwe regering zet hiermee de inspanningen uit het verleden voort, met name de verdere uitrol van het STEM-actieplan en het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie. Naast het belang van volgehouden inspanningen, heeft de VRWI in zijn Advies 175 ook het belang beklemtoond van "integrale en grootschalige initiatieven". Deze zijn absoluut noodzakelijk om duurzame resultaten te boeken indien we meer STEM-opgeleiden in onze innovatieve kennissamenleving wensen. De integrale benadering dient zich daarbij te vertalen in een evenwichtige aandacht voor alle STEM componenten, zowel voor Science, Technology, Engineering als Mathematics. Bovendien dient naast de centrale rol van Technopolis als kenniscentrum (BN WEWI, p. 16) voldoende aandacht te gaan naar een geïntegreerde aanpak en samenwerking over de ganse keten, tussen bedrijven, kenniscentra (universiteiten, hogescholen, SOC's en Technopolis), secundair onderwijs, basisonderwijs en kleuteronderwijs.

Ook vraagt de VRWI voldoende aandacht voor de financiële kant van het STEM-beleid. Het maximaal enten van de middelen voor wetenschapscommunicatie op het STEM-beleid zoals aangekondigd in het Vlaams Regeerakkoord (VR, p. 55), komt in belangrijke mate tegemoet aan de vraag van de VRWI om de financiële middelen 'gepoold' in te zetten (MM,

pp. 30-31). De VRWI verzoekt de regering voorts om, van zodra het budget het toelaat, extra financiële middelen te koppelen aan het STEM-actieplan en zijn drie componenten: initiatieven met betrekking tot (1) de ganse keten van kleuteronderwijs tot en met hoger onderwijs, (2) de studie- en loopbaankeuze en (3) samenleving. De duurzame toekomst van de uitgestippelde trajecten, zoals de techniekcoaches en de STEM-academies, hangt hier immers van af.

Ten slotte zal een complementair gericht migratiebeleid nodig zijn. De verhoging van de uitstroom van STEM-gediplomeerden uit het onderwijs is, zeker in onze Westerse maatschappij, onderhevig aan een plafondeffect. Nu de bevoegdheid 'economische migratie' wordt overgeheveld naar de gewesten (BN WEWI, p. 44), heeft Vlaanderen de instrumenten in handen voor een migratiebeleid om buitenlandse STEM-gediplomeerden aan te trekken en te houden.

6.2. Strategie onderzoeksloopbanen

Wat de loopbaan van onderzoekers betreft, heeft de VRWI in zijn Memorandum vooral gevraagd te zorgen voor een snellere doorstroom van hoogopgeleide kenniswerkers naar de profit en non-profit sector (MM, p. 31). De Beleidsnota WEWI geeft hiertoe een aanzet met zijn strategie voor onderzoeksloopbanen "met aandacht voor loopbaanaspecten, flexibele arbeid, het aantrekken van buitenlandse talenten, mobiliteit van en naar de industrie, doorstroom en multidisciplinaire training" (BN WEWI, pp. 28-29).

De VRWI wil hier wijzen op een andere, mogelijk belangrijke factor die de trage doorstroming verklaart, met name de aantrekkelijke verloning die Vlaamse doctorandi en beginnende postdocs genieten aan de universiteiten als FWO-, BOF, IWT-bursalen en – postdocs of (doctor-)assistenten. Bedrijven, overheden en non-profit organisaties kunnen deze verloning niet altijd 'matchen'. De VRWI kaartte dit probleem al aan in zijn Memorandum:

"De lonen van de Vlaamse doctorandi zijn bij de hoogste in Europa. Ze liggen ook hoger dan de gemiddelde aanvangslonen die de profit- en non-profitsector doorgaans betalen, waardoor doctoraathouders niet aangemoedigd worden, en vaak niet geneigd zijn, om de universiteit te verlaten." (MM, p. 31)

In tijden van schaarste dienen instrumenten en processen te worden herbekeken om zo efficiënt mogelijk te werken. Een aanpassing van de verloning van doctoraatstudenten en

beginnende postdocs naar internationale normen en normen voor deze profielen in andere sectoren, kan financiële ruimte creëren om meer jonge onderzoekers een kans te geven en de slaagkansen te verhogen, zoals de Beleidsnota WEWI aankondigt (p. 31).

Omdat de problematiek van de trage doorstroming zich niet in alle disciplines en sectoren even sterk of op dezelfde manier stelt, is het niet evident om kant-en-klare oplossingen aan te reiken. Het is noodzakelijk om eerst meer grip te krijgen op de problematiek en een grondige studie uit te voeren waarin de verloning van doctorandi en beginnende postdocs objectief geanalyseerd en internationaal gebenchmarkt wordt, met inbegrip van simulaties en scenario's, en in relatie tot hun doorstroming naar de profit en non-profit, hun deelname aan Europese programma's, enzovoort. De VRWI wil deze taak graag op zich nemen op korte termijn.

7. KOESTER DE FUNDAMENTEN VAN HET W&I-SYSTEEM

7.1. Versterk de wetenschapsbasis

7.1.1. Besparingen Hoger Onderwijs

Ook al is de financiering van het hoger onderwijs geen thema in de Beleidsnota WEWI, toch wenst de VRWI hierbij stil te staan in voorliggend advies. De Vlaamse wetenschapsbasis moet immers in belangrijke mate gevoed worden vanuit de Begroting Onderwijs.

Zoals Advies 198 heeft benadrukt, is de VRWI het niet eens met de besparingen in het hoger onderwijs waarin de Vlaamse Regering voorziet. De VRWI wijst er op dat dit Vlaanderen nog verder zal verwijderen van het Europese streefcijfer om 2% van het bbp aan het hoger onderwijs te besteden. België besteedt vandaag slechts 1,4% van zijn bbp aan hoger onderwijs. Besparingen zullen de kloof met deze norm nog vergroten.

Vermits aangenomen wordt dat 25% van de universitaire werkingsuitkeringen besteed worden aan onderzoek en ontwikkeling, zullen deze besparingen bovendien ook een weerslag hebben op de O&O-uitgaven en op het behalen van de 1%-norm voor O&O-overheidsbestedingen.

De VRWI heeft het probleem van de structurele onder-financiering van de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen (universiteiten en hogescholen) al eerder aangekaart, laatst nog in zijn Memorandum (MM, p. 33). Uiteraard moeten ook de hogeronderwijsinstellingen gesensibiliseerd worden om efficiëntiewinsten na te streven in deze tijden van budgettaire krapte. Toch vraagt de VRWI vast te houden aan het groeipad dat tijdens de vorige legislatuur werd uitgetekend om de 2%-norm te behalen.

7.1.2. Hervorming financiering hoger onderwijs (Beleidsnota Onderwijs)

In zijn Memorandum (MM, p. 34) heeft de VRWI ervoor gepleit om het financieringssysteem van het hoger onderwijs bij te sturen, de diverse financieringsmechanismen te stroomlijnen en de complexiteit te verminderen. Het Vlaams Regeerakkoord (Hoofdstuk Onderwijs, VR, p. 100) en de Beleidsnota Onderwijs (p. 52) kondigen dit aan. De VRWI kijkt hiernaar uit.

7.2. Versterk de innovatiebasis

De focus in de Beleidsnota WEWI op maatregelen op het einde van de innovatieketen (demonstratie- en pilootprojecten, 'living labs' en proeftuinen) – daar waar de grootste pijnpunten liggen - komt tegemoet aan de vraag van de VRWI. Nu de Europese kaderregeling een verlenging van het steuntraject mogelijk maakt, moet de Vlaamse Regering hier op korte termijn werk van maken.

De VRWI stelt vast dat zowel het Vlaams Regeerakkoord als de Beleidsnota WEWI in de eerste plaats focussen op technologische innovatie en amper aandacht besteden aan sociale innovatie. De VRWI roept de Vlaamse Regering op om innovatie toch ruimer te begrijpen en ook aandacht te hebben voor niet-technologisch innovaties. Ook zij reiken immers oplossingen aan voor de grote maatschappelijke uitdagingen van vandaag.

7.3. Investeer in onderzoeksinfrastructuur

“Zorgen dat de Vlaamse universiteiten, de SOC's en de Vlaamse publieke kennisinstellingen over 'state-of-the-art' onderzoeksinfrastructuur beschikken is een strategische doelstelling van de Vlaamse overheid”, zo stelt de Beleidsnota WEWI (p. 29) en het Vlaams Regeerakkoord (p. 26). Eveneens wordt terecht benadrukt dat “Het

openstellen van deze infrastructuren voor bedrijven bijdraagt tot het versterken van de concurrentiekracht van Vlaamse bedrijven”. Hoe dit zal gebeuren, blijft echter vaag.

Bij de inkanteling van de Herculesfondsen onder het FWO dienen de beleidsmakers erop toe te zien, dat er blijvend voldoende middelen uitgetrokken worden voor investeringen in onderzoeksinfrastructuur. De pijler onderzoeksinfrastructuur mag niet worden uitgehold ten voordele van de andere pijlers binnen het vernieuwde FWO (zie Advies 199A). Belangrijk is ook om het interuniversitaire en interassociatie-overleg tijdens het selectieproces te behouden voor de middelzware apparatuur teneinde de interuniversitaire samenwerking te stimuleren en de middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

De VRWI herhaalt verder zijn oproep uit het Memorandum (MM, p. 36) om ook in voldoende middelen te voorzien voor de recurrente kosten inherent aan het gebruik van infrastructuur, en voor voldoende en adequaat gekwalificeerd technisch personeel dat de apparatuur en ‘hardware’ bedient. Dit om de gedane investeringen in infrastructuur optimaal te laten renderen. De VRWI heeft in zijn Memorandum ook aangedrongen op een financieel groeipad voor grote rekencapaciteit voor onderzoek en innovatie om deze op een duurzame manier verder uit te bouwen en te exploiteren.

8. CREËER EEN EFFICIËNT EN GEÏNTEGREERD ‘GOVERNANCE’-KADER

8.1. Rationaliseer het Vlaamse W&I-landschap

Rationaliseren van het Vlaams W&I-landschap, zowel qua structuren als qua programma’s is één van de grote aandachtspunten van de nieuwe Vlaamse Regering (BN WEWI p. 8, pp. 30-32 en VR, pp. 28-29). Concreet beloven de beleidsmakers werk te maken van de creatie van “een geïntegreerd aanspreekpunt voor de ondernemer”, met inbegrip van een digitaal loket. Dit betekent in de eerste plaats de oprichting van een nieuw Agentschap voor Ondernemen en Innovatie (AOI) door samenvoeging van het bestaande Agentschap Ondernemen (AO) en de bedrijfsgerichte diensten van het IWT (BN WEWI, p. 30). Naast deze fusie, zal de werking van de Herculesstichting voor onderzoeksinfrastructuur geïntegreerd worden in het FWO, samen met de meer op lange termijn gerichte IWT-programma’s (BN WEWI, p. 31).

De VRWI steunt dit voornemen. De Raad heeft meermaals gehamerd op een rationalisering van de instrumenten voor wetenschap en innovatie in navolging van de

rapporten Soete I en Soete II. De afslanking van de financierende instanties Hercules, FWO, IWT en AO tot een hernieuwd FWO en een nieuw AOI is een eerste stap, maar moet vooral leiden tot meer consistentie, coherentie en stroomlijning van de instrumenten die ze beheren. In een afzonderlijk advies (Advies 199A) lijst de VRWI een aantal principes op, die de beleidsmakers dienen aan te houden bij de reorganisatie.

Tegelijk wil de VRWI benadrukken dat de Vlaamse Regering bij de reorganisatie van de agentschappen een te stringente tweedeling moet vermijden tussen onderzoek, innovatie en valorisatie in kennisinstellingen (SOC's en universiteiten) enerzijds, en onderzoek, innovatie en valorisatie in bedrijven anderzijds. Een te sterke verkokering zou lijnrecht ingaan tegen het voornemen om een clusterbeleid, lees: een beleid van samenwerking tussen actoren, te stimuleren. Daarom moet er voldoende aandacht blijven voor financieringsinstrumenten en structuren gericht op co-creatie (o.a. SBO, Tetra, PWO, IOF en ICON) zoals het VRWI-Memorandum uitdrukkelijk stelt (MM, p. 22).

De VRWI meent eveneens dat de reorganisatie van de EWI-agentschappen de opportuniteit biedt om instrumenten en programma's beter op elkaar af te stemmen en te evolueren naar een geïntegreerd steunkader. Dit impliceert ook bestaande procedures in de verschillende entiteiten tegen het licht te houden, te vergelijken en 'best practices' te integreren. Voor de VRWI is dit geen pleidooi voor uniformiteit. Integendeel, het is - en blijft - belangrijk dat de eigenheid van goed-werkende instrumenten en programma's behouden blijft, gezien deze instrumenten en programma's een specifieke doelgroep en finaliteit hebben.

8.2. Transversaal handelen

In zijn Memorandum houdt de VRWI een vurig pleidooi tegen verkokering en voor beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking (MM, p. 41). De VRWI vindt het dan ook positief dat beleidsdomeinoverschrijdend besturen en handelen één van de kernboodschappen is van het Vlaamse Regeerakkoord.

De Beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid besteedt veel aandacht aan transversale afstemming, en werkt enkele concrete pistes hiertoe uit. Deze vertonen sterke overeenkomsten met de aanbevelingen uit het VRWI-Memorandum (MM, p. 41), zoals o.a. de versterkte coördinerende rol die de minister-president moet opnemen, de rol van het nieuwe voorzitterscollege voor het stimuleren en bewaken van

beleidsdomeinoverschrijdend handelen en samenwerken (BN AR, p. 37), een geïntegreerd doelstellingenmanagement, het 'poolen' van middelen voor de uitrol van transversale trajecten, een gecoördineerd Vlaams statistiekbeleid (BN AR, pp. 31-32), geïntegreerd data-uitwisselingsplatform (BN AR, p. 33), enzovoort.

Zowel de Beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid, als de Beleidsnota WEWI, als het Vlaams Regeerakkoord, kondigen de totstandkoming aan van een transversale beleidsnota, voorzien in het voorjaar van 2015, die een gezamenlijke strategie zal uitwerken voor transversale thema's, waarbij de focus ligt op de meest complexe Vlaamse uitdagingen die een transitie-aanpak vragen. In deze nota zal ook uitgeklaard worden wie welke verantwoordelijkheid draagt en vanuit welke middelen de transitie(s) gefinancierd zal (zullen) worden. De VRWI kijkt uit naar deze transversale nota.

9. BLIJVEN INZETTEN OP BELEIDSADVIEZEN

Het Vlaams Regeerakkoord voorziet in het toekomstige organogram van de Vlaamse overheid in de opheffing van de VRWI (VR, p. 167). Een motivering voor deze beslissing wordt niet gegeven. De Beleidsnota WEWI stelt onder de rubriek 'Blijven inzetten op beleidsadviezen' het volgende:

“Zoals elke regio heeft ook Vlaanderen nood aan kwalitatief strategisch advies op het vlak van wetenschap en innovatie. Mede daarom gaan we de rol van de industrieraad als onafhankelijk klankbord bij het innovatie- en industrieel beleid opwaarderen. De samenstelling en concrete werking van die raad zal in het najaar 2014 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.” (BN WEWI, p. 25)

De VRWI wenst de Vlaamse Regering te herinneren aan zijn Advies 190 en herhaalt dat net de brugfunctie tussen de wereld van de kennisinstellingen enerzijds en de socio-economische wereld anderzijds de VRWI uniek maakt en onderscheidt van andere adviesorganen.

Ook andere landen erkennen de waarde van een adviesorgaan dat alle actoren van de innovatiecyclus samenbrengt. Alle koplopers op het gebied van innovatie hebben een onafhankelijk adviesorgaan op vlak van wetenschap en innovatie. Met het opheffen van de VRWI dreigt Vlaanderen zo een competitief nadeel te zullen krijgen. Als Vlaanderen zijn ambities met betrekking tot O&O, innovatie en economische groei uit het Vlaams

Regeerakkoord wil realiseren, dan heeft het een forum nodig waar de actoren van de volledige innovatiecyclus elkaar kunnen vinden.

De noodzaak aan gedragen en waardevolle adviezen over wetenschap en innovatie en het behoud van de expertise van het VRWI-secretariaat werd recent ook sterk ondersteund in het Vlaamse Parlement, in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid, door alle politieke fracties (zitting d.d. 23 oktober 2014).

De VRWI benadrukt dat het voor de toekomstige adviesinwinning over wetenschap en innovatie belangrijk is dat actoren uit de verschillende werkvelden (kennisinstellingen en bedrijven) als volwaardige gesprekspartners gezamenlijk en in consensus tot advies kunnen komen. Even belangrijk is de opdrachtomschrijving van het nieuwe adviesorgaan. Deze moet de hele innovatieketen afdekken en vooral focussen op de strategische langetermijnwerking waarvoor de VRWI alom geprezen wordt: begrotingsadvies, Memorandum, Toekomstverkenningen, enz. De VRWI vraagt de Vlaamse Regering dan ook om hiermee rekening te houden bij het uittekenen van het nieuwe adviesorgaan.

Onder dezelfde rubriek in de Beleidsnota WEWI (p. 25) vermeldt een tweede paragraaf:

“We blijven investeren in beleid dat gestoeld is op wetenschappelijke inzichten (‘evidence based’) en hebben hierbij ook oog voor de verhoogde nood aan coördinatie van het beleid. Hierbij denken we aan beleidsdomeinoverschrijdende onafhankelijke kenniscentra of aan een algemeen onderzoeksgebaseerd adviesorgaan voor de Vlaamse Regering, die de regering dient te informeren en adviseren over vraagstukken die van groot belang zijn voor de samenleving.”

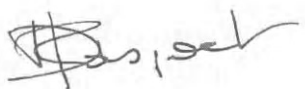
Uit de toelichting van Koen Algoed begrijpt de VRWI dat hiermee een vernieuwd concept van beleidsondersteunend onderzoek wordt bedoeld, als vervolg op de huidige Steunpunten Beleidsondersteunend Onderzoek, waarvoor de EWI-middelen vanaf 2016 zullen worden stopgezet.

De VRWI stelt vast dat er inzake themakeuze een grote diversiteit bestaat in de opeenvolgende generaties van Steunpunten, zoals bepaald door de vorige Vlaamse regeringen. Een kritische doorlichting van het systeem van Steunpunten voor Beleidsondersteunend Onderzoek is zeker aangewezen. Toch meent de VRWI dat het kind niet met het badwater mag worden weggegooid. Er blijft wel degelijk nood aan structurele kanalen voor beleidsondersteunend onderzoek. Dit is zeker te verkiezen boven ad hoc

advies- of studieopdrachten. De Raad benadrukt dat de beleidsmakers bij het reorganiseren van de Steunpunten ook niet overhaast te werk mogen gaan, maar best hun evaluatie (voorzien in januari 2015) afwachten.

De VRWI verzoekt de regering om meer duidelijkheid te creëren over het instellen van een algemeen onderzoeksgebaseerd adviesorgaan voor de Vlaamse Regering. Dit lijkt een Vlaamse zusterraad te worden van de Nederlandse Wetenschapsraad voor het Regeringsbeleid (WRR)³.

De VRWI vraagt dit alles te bekijken binnen het globaal plaatje van beleidsadvisering in Vlaanderen en de hervorming van het SAR-landschap, maar ook inspiratie te halen uit internationale modellen. Er zijn immers twee vormen van beleidsadvisering, met name 'science for policy' en 'policy for science'. Landen hanteren vaak een adviesmodel met het accent op één van beide vormen of een gemengd model. In heel wat koploperlanden werden de adviesorganen rond wetenschap en innovatie recent hervormd of zijn ze volop in hervorming zoals in Finland. De VRWI volgt deze ontwikkelingen op de voet en wil graag meedenken over de positionering van de verschillende adviesorganen in Vlaanderen.

Danielle Raspoet
Algemeen Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

³ De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid is een onafhankelijk adviesorgaan voor de Nederlandse nationale regering. Zijn positie is geregeld in de Wet van 30 juni 1976 tot instelling van een Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (Instellingswet WRR). De WRR heeft tot taak de regering te informeren en adviseren over vraagstukken die van groot belang zijn voor de samenleving. De adviezen van de WRR zijn sector- en departementsoverstijgend en multidisciplinair. Ze gaan over de richting van het overheidsbeleid voor de langere termijn.

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

